

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

Excommunicatio ad finem reuelationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

alia gratie ei, am a Nobis, & Sede praedicta, etiam per literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, vel alias ab eius legatis, seu Nuncijs, aut maiori penitentiario nostro, quam a superioribus dictorum ordinum, ac quibusvis alijs etiam ad id potestatem, & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque, etiam derogatorijs, derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibus, & alijs decretis, etiam motu, & scientia similibus, & desuper hactenus concessa, & in posterum concedenda, nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel menti sint, & esse censeantur. Et si quis eum de cetero ad dignitates, seu officia, aut superioritates huiusmodi scilicet elegerit, iure eligendi perpetuo careat, ac voce actiua, & passiua eo ipso priuatus existat, Reuocantes, Casantes, & Annullantes omnia, & singula indulta, concessionis, dispensationis, facultates, & gratias huiusmodi, quorum tenores, ac si diuerso ad verbum infererentur, praesentibus haberi volumus pro expressis, ac decernentes irritum, & inane quicquid super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus, &c.

Quantum vero attinet ad electionem parochialium ecclesiarum, ultra disposita per Sacros Canones, & Conc. Trid. sess. 24. c. 18. de reformat. generali, extat Constitutio Pii V. incip. in conferendis, quam habes supra in verbo Beneficij Parochialis collatio.

Quando eligens indignum ad officium ecclesiasticum ad effectum ut eligendi facultate priuetur, praesumatur in dubio scienter, vel ignoranter elegerit, vide Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. in addit. ad casum 511. num. 9. vsque in finem.

EXCOMMUNICATIO AD FINEM REVELATIONIS.

Prater Summissas sciendum est, Decreto Conc. Trid. sess. 25. de reformat. generali c. 3. Salutiferam in his monitorijs formam seruandam praescribi in haec verba. Quamuis excommunicationis gladius, neruus sit ecclesiastica disciplina, & ad continentendos in officio populos valde salutaris sobrie tamen, magnaque circumspicione exercenda est, cum experientia doceat, si temere, aut leuibus in rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem. Quapropter excommunicationes illae, quae monitionibus praemis ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, praeterquam ab episcopo decernantur, & tunc non alius, quam ex re non vulgari, causaque diligenter, ac magna maturitate per episcopum examinata, quae eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiusvis saecularis, etiam Magistratus auctoritate adducatur, sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum, quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit.

Pro cuius Concilij Trid. executione extat Pii V. ordinatio incip. Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Pius Diuina prouidentia Papa V. volens *Pij V.* super expeditione mandatorum quae sunt in forma significauit pro rerum subtractarum, aut deperditarum restitutione, seu illarum, & illas subtrahentium reuelatione, modum, & formam statuere (manente in alijs reformatione officii rectoris literarum contradictarum a Sanctitate sua edita) praesenti quod perpetuo obseruari vult scripto ordinat, ut mandata pro restitutione, seu reuelatione huiusmodi dentur. Modo super illis supplicationes in praesentia sua Sanctitatis signatae fuerint ad earum duntaxat instantiam, quorum ciuilitate interest, quae supplicationes.

plicationes rem ipsam, de qua agitur, rei que, valorem nominatum, & specificè exprimant, nisi forte sint pro ecclesijs, locis pijs, Communitatibus, Vniuersitatibus Collegijs, aut vniuersalibus successoribus, quos verisimile est certam rerum notitiam non habere, tunc etenim hac ipsa qualitate personarum expressa, ita demum ferri poterit quædam in genere designatio rerum, si designatio neque nimis vaga, & incerta, atque adeo inuerrisimilis sit, & tamen ostendat res ipsas (id quod præcipue in omnibus attendendum est) minime vulgares existere. Committuntur autem episcopo ordinario loci, vel eius vicario in spiritualibus generali, sub hac forma verborum, quæ est ex Concilio Tridentino videlicet si causa diligenter, & magna maturitate examinata per ipsum pro rei, loci, temporis, & personæ qualitatibus sibi pro sua conscientia videbitur expedire, decernens irritum, &c. Solent autem expediti huiusmodi sub tenore. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei, venerabili fratri Episcopo N. seu eius in spirituali generali Vicario salutem, & Apostolicam benedictionem. Significauit nobis dilectus filius N. quod nonnulli iniquitatis filii, quos prorsus ignorat, Censuras, Terras, Domos, Possessiones, bona mobilia, & immobilia, scripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac iura, nec non pecuniarum summas, auri, & argenti, ferri, lignorum, vini, olei, hordei, frumenti, ac aliarum frugum, quantitatum, localias, Gemmas, pannos lineos, laneos, sericos, Domusque supellectilia magni momenti, ad dictum significantem ratione successionis, hæreditatis patrum, & consanguineorum suorum defunctorum, & alias legitime spectantia, subtraxerunt, & temere occuparunt, eaque malitiose occultare, atque occulte, & indebite detinere præsumperunt, & præsumunt, ex quo dicto significanti graui damna, valorem quinquaginta ducatorum excedentia, nequiter intulerunt, in animarum suarum periculum, & dicti significantis non modicum detrimentum, super quo ipse significans Apostol. Sedis remedium implorauit, quocirca fraternitati tuæ Episcopo, & discretioni tuæ fili Vicarie per Apostolica scripta mandamus, quatenus quilibet vestrum diligenter, & magna maturitate, causa diligenter examinata, pro rei, loci, temporis, & personarum qualitatibus, vobis pro vestra conscientia videbitur expedire, omnes huiusmodi bonorum detentores, & illorum celatores, aut alias scientiam habentes, ac damnorum illatores occultos, ex parte nostra publice in ecclesijs coram populo per vos, vel alium, seu alios moneatis, vt infra competentem terminum, quem eis præixeritis, ea dicto significanti debita detentores quidem, & occupatores restituant, occultatores vero, ac illa scientes reuelent, & si non adimpleuerint, infra alium competentem terminum, quæ eis ad hoc duxeritis peremptorie præfigendum, ex tunc in eos generalè excommunicationis sententiã proferatis, & faciatis, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & videbitur expedire, vsq; ad satisfactionem condignam, & reuelationem debitã solenniter publicari. Volumus autem quod ex reuelatione huiusmodi, si eam fieri contingat, non possit, nisi pro ciuili interesse, & ciuilitè tantum agi, & aliter reuelatio ipsa neque in iudicio, neque extra iudicium fidem faciat. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum &cet.

Notandum quod quando impetratur a Papa tale rescriptum in forma significauit, non potest pars, ad cuius instantiam est expeditum rescriptum, formare alia capita ultra expressa in rescripto, nisi in eo adit clausula, satis arbitrio tuo, vel significatius, quæ si deficit, rescriptum est publicandum de verbo ad verbum, non alterando sententiam, sermonem, nec verba dicti rescripti, sed pro idiotis potest publicari materna lingua, seu vulgari, vt rescriptum Sacra Congregatio Archiepi-

chiepiscopo Neapolitano his verbis videlicet, Molto Illustre & Reuerendissimo Signore come fratello, Altre volte si è Scritto al Vicario di. V. S. che in esecuzione di monitorij de scomuniche in forma significauit, non si deueno specificare capi di forte alcuna, ma solo publicare il contenuto dell'istesso monitorio tradotto di latino in volgare, per diuersi inconuenienti successi con la prattica in contrario, & lamentandosi hora la Signora N. che cio se le deneghi sopra vn simile monitorio per essa vltimamente ottenuto. De ordine de questi mei Signori Illustrissimi ne dò auiso a V. S. a fin che le piaccia di comandare, che non essendouï cosa releuante per contra, se proceda all'efecutione del prefato monitorio nella maniera che l'ho detto, & Nostro Signor la praserui. Di roma li 20. di Settembre 1593. Di Vostra Signoria Molto Illustre & Reuerendissima Come fratello affectionatissimo il Cardinale Alexandrino.

Quæ clausula latius arbitrio tuo, vel significantis, hodie non ponitur in rescriptis, & quando apponeretur in formâ dis alijs capitibus, erunt concedenda iuxta decretum Concilij. Tr. d. consideratis considerandis, secundum etiam dispositionem iuris, vt per Doctores infra allegandos forma monitorijs quando auctoritate ordinaria conceditur a Curia Archiepiscopali Neapolitana, est tenoris sequentis videlicet. Præmissis prius nomine Archiepiscopi. Vobis Nuncijs nostræ Curie, & vestrum cuiuslibet in solidum requirens tenore presentium in virtute Sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, quatenus quoties pro parte infra script. instant. fueritis requisiti, seu alter vestrum fuerit requisitus, publice alta, & intelligibili voce, nostri parte, vt moris est in locis publicis, solitis, & consuetis in genere moneatis omnes, & singulos vtriusque sexus homines mares, & feminas, quos dictus instant. pro se ignorat, & de contentis in capitibus in pede presentium descriptis, conscios, culpabiles, siue aliquid scientes, quatenus infra sex dierum spacium, quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & vltimo preceptorio termino, ac monitione canonica assignamus, ijdem conscij, & scientes reuelasse, culpabiles vero, & fautores restituisse, & satisfecisse debeant, prout in infra scriptis capitibus continetur, alioquin dicto termino elapso, & monitione eiusmodi non parito, illos, & eorum quemlibet in ecclesijs, alijsque locis publicis solitis, singulis dominicis & festiuis alijs diebus, campanis pulsatis, & Candelis accensis, ac demum extinctis, & in terram proiectis, pro excommunicatis publice denuncietis, prout nos presentium tenore excommunicamus, denunciamus, & declaramus, id tandiu facientes donec, & quousque ad gremium Sanctæ matris ecclesiæ, mandatis nostris huiusmodi obedient. humiliter redierint, & præuia condigna satisfactione, & reuelatione, a nobis absolutionis beneficium meruerint obtinere. Datum Neap. in Palatio Archiepiscopali, &c.

Practica monendi generaliter malefactores, & scientes, vt infra certum terminum satisfaciant, vel reuelent, alias excommunicationem incurant, nec non, & modus ipsius excommunicationis publicandæ habetur optime, in extrauag. comm. vnica Ioannis 22. sub titulo de factis, & ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis sub excommunicationis pœna, vide Zabbar. Imol. & alios in Clement. dispensat. de iudic. vbi præfatarum literarum formam notant. Luculentissime scripserunt Ioannes de Neuzan. in sua sylvâ nupciali, lib. 3. in verbo monitoriæ. Philip. Prob. ad Ioann. Monac. in cap. 2. de constitut. in 6. Nauar. in repetit. cap. inter verba. conclus. 6. Corrolar. 66. 11. quest. 3. licet etiam aliqua pauca sparsim tangat in manual. & in conf. 7. de sentent. excom.

excom. in Antiq. Ioannes Gutierrez. lib. 1. canon. quasi. 1. per totum Henri-
quez. in summ. lib. 3. excom. cap. 18. quaedam etiam ad propositum huius mate-
riae reperiri annotata per Rip. in Tract. de pest. in fine num. 121. usque 128.
& nouissime scripsit Reuerendissimus episcopus Montis Marani in sua praxi c.
1. & 2. per quos traduntur regulae obseruandae in dictis literis concedendis, ex-
plicantur causa ex quibus quis excusatur a reuelado. Numerantur per hoc 5. quae
ab huiusmodi literis eximuntur, & praesertim declarantur, quae ista, an, &
quando principalis teneatur se ipsum propalare, & denique traditur commu-
nis praxis eius, quod agendum est receptis reuelationibus. An autem quis com-
pelli possit censuris ad exhibendas scripturas contra se, & quando ad id tenea-
tur, praeter Doctores in c. 1. de probar. vide Sor. in 4. dist. 22. quasi. 1. art. 2. casu 3.
Nauar. in conf. 3. de censuris in antiq. Henriquez. distincte, & notabiliter in praal-
leg. c. 18. nu. 1. & 2.

Contingit saepe sub clypeo harum monitorialium falsitates committi, ideo e-
piscopus, seu eius vicarius, antequam eas concedat, tam auctoritate ordinaria,
quam Apostolica delegata, semper praeculis habere debet decretum prae-
dictum Conc. Trid. considerando illa verba ex re non vulgari, causaque diligenter,
ac magna maturitate examinata, pro re, loco, persona, aut tempore, & alia se-
cundum iuris dispositionem recollecta per praallegatos Doctores.

Pro tutiori debere principalem cum iuramento prius interrogare de rei valo-
re, eius interesse, & an competat actio, an habeat testes certas scripturas, vel a-
lias probationes, ad quem finem, an pendeat lis, in quo termino reperitur, na-
quando petuntur pro habendis testibus, & illis postea examinandis, seu repetendis
coram iudice laico, debet procedi cum magna circumspetione, ob suspicionem
facultatis, cum principales, qui non producunt, praetendunt excusari ab ea, &
sub hoc clypeo excusationis, possent etiam testes euadere poenam falsitatis, alle-
gando se non venisse sponte, sed coactos, ne incidere in excommunicationem
contentam in monitorialibus. Item an resultent in alicuius infamiam, vel si diri-
gi possunt in causam criminalem, & quamdiu habet, quod ipse principalis pas-
sus est damnum, nam pro rebus multo tempore citra deperditis, ego regulariter
non concederem, si a die quo sciuit, & recurrere potuit, esset elapsum longum te-
pus, & ne contra coniunctos, qui in eadem domo habitant, & personas in eius
potestate constitutas; Interdum etiam illud exigatur, ut constet aliquantulum
de damno, prius quam concedantur ob frequentes calumnias, item quotiescum-
que in capitibus monitionum, nominatur aliqua persona viuens, vel si facile col-
ligi potest contra quem, vel nominatur persona mortua, etiam si capita non co-
cernant infamiam, & esset casus concedendi, non publicentur, antequam notifi-
centur personae nominatae viuenti, vel heredi defuncti. Item si principalis qui pra-
dit monitoria est absens, non concedantur absque speciali mandato procurato-
ris, item bonum esset ex officio interuenire in receptione testium, ipse episcopus, vel
vicarius, vel eo impedito, committere receptionem testium personae idoneae, & ti-
moratae, faciendo eis interrogatoria opportuna in recipiendis reuelationibus pre-
cipiat episcopus, ut nihil recipiatur nomine ipsius, vel eius vicarij, etiam nomine
decreti, ut in Concilio provinciali Mediolanensi fuit statutum; De hac mate-
ria, ad meam, & aliorum instructionem, dum essem consultor ordinarius in Curia
Archiepiscopali Neapolitana, aliqua scripsi, antequam ederetur praxis praedi-
cta, & Ioann. Gutierrez in loco praallegato.